

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izjemni nedelje in praznika. — Inzerati do 30 petič & Din 2.—, do 100 vrst Din 2.50, od 100 do 300 vrst & Din 3.—, večji inzerati petič vrsta Din 4.—, Popust po dogovoru. Inzeratni davek posebej. — »Slovenski Narod« velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.—, Rokopis se ne vrača.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knašjeva ulica št. 5
Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.

PODEUŽNICE:
MARIBOR, Grajski trg št. 8. — — — CELJE, Kocenova ulica 2. — Tel. 190.
NOVO MESTO, Ljubljanska c., tel. št. 26. JESENICE, Ob kolodvoru 101. — — —
Račun pri poštnem čekovnem zavodu v Ljubljani št. 10.351.

ŽENEVSKA POGAJANJA

Pred odločitvijo o carinski uniji Avstrije in Nemčije — Avstrija more računati na kreditno pomoč, če se odreče carinski uniji

Zeneva, 1. septembra. V vprašanju carinske unije med Avstrijo in Nemčijo igra znatno vlogo tudi odpuščanje preduma 150 milijonov šilingov, ki ga je Anglija svojočasno dovolila Avstriji. Avstrija mora vrniti Angliji že te dni prvi obrok 28 milijonov šilingov in slično vsoto mora plačati v teku enega meseca, ker je bila Angleška banka zaradi lastnega položaja prisiljena zahtevati povračilo. Anglija namreč ne more zahtevati v Ameriki in Franciji večjih kreditov in istočasno opustiti svoje terjatve.

Na drugi strani je bila Francija že svojočasno pripravljena, da da Avstriji na razpolago potrebnih 150 milijonov šilingov, če se odreče carinski uniji. Zato obstoja velika verjetnost, da bo prišla na mesto Anglije kot upnica Francija. Danes gre pravzaprav samo še za spretno maskiranje avstrijskega umika. Nemška diplomacija se sicer upira spontani izjavi Avstrije, da se odreka carinski uniji, ker hoče obvarovati vsaj še videz skupnega postopanja, vendar pa bi Avstrija prav ničesar ne utrpela na ugledu, če to stori, ker je dr. Schober že na zadnjem ženevskem zasedanju na direktno vprašanje Hendersona izjavil, da je definitivna odločitev Avstrije glede vprašanja carinske unije odvisna ne le od izreka haškega razsodišča, temveč tudi od izreka sveta Društva narodov. Nobenega dvoma ni, da more biti končna sodba za Avstrijo samo negativna in če se dr. Schober sedaj še obotavlja, je to samo mala usluga Nemčiji. To priznava tudi v avstrijskih krogih, ki naglašajo potrebo razširjenj kreditne podlage Avstrije, ker se more le na ta način prepričati večja beda avstrijskega prebivalstva.

Zeneva, 1. septembra. Glede novega koraka avstrijske vlade pri Društvu narodov za pomožno akcijo zatrjujejo v tujakšnih krogih Društva narodov, da je bila avstrijska prošnja izročena finančnemu odboru sveta Društva narodov, ki se bo posvetoval o tehničnih pogojih pomožne akcije. Posvetovanja se bodo pričela s poročilom delegatov Društva narodov, ki so imeli nedavno po nalogu tajništva Društva narodov posebno anketo na Dunaju in so izdelali začasno poročilo, čigar praktični zaključki bodo najbrže identični s končnimi sklepi.

Evropsko gospodarsko sodelovanje

Zeneva, 1. septembra. Včerajšnja popoldanska seja koordinacijskega odbeka evropskega odbora je bila namenjena razpravi o paktu glede gospodarskega nenapadanja. Ruski ljudski komisar za zunanje zadeve Litvinov je opozarjal na svoja načelna izvajanja v plenarni seji evropskega odbora v mesecu maju. Nemški zunanji minister dr. Curtius je izjavil, da je zoglašal z načelnim predlogom Litvinova, ter je predlagal, naj se imenuje redakcijski komite, ki bo predložil evropskemu odboru poročilo. Francoski zastopnik se je pridružil predlogu nemškega delegata.

Oboroževanje

in Društvo narodov

New York, 1. septembra. Predsednik zunanega odbora francoske zbornice Paul Boncour je podal pariškemu zastopniku »Associated Press« izjavo, v kateri predlaga med drugim, naj bi narodi sporazumno dali svetu Društva narodov na razpolago vojne sile, da bi jih mogel uporabiti proti »dokazanemu napadalcu«. Paul Boncour je tudi izjavil, da bi Francija pristopila k takemu dogovoru, ki bi rešil tudi problem paritete. Izjavil je razorožitvene konference, je dejal Boncour, bi predstavljalo signal za zopetno oboroževanje onih držav, ki so po mirovnih pogodbah podvržene posebnim omejitvam v oboroževanju. Boncour je končal svojo izjavo s opozorilom na zahtevo Nemčije po matematični pariteti, ki je v nasprotju z načeli Društva narodov.

Gospodarsko sodelovanje Nemčije in Francije

Zeneva, 1. septembra. V napovedanih razgovorih med Briandom, ki bo prišel zaradi slabega zdravlja šele 7. septembra v Zenevo, ter dr. Curtiusom se bo razpravljalo tudi o osnovanju nemško-francoskega odbora, ki naj bi obravnaval celotni kompleks gospodarskega zblizanja in prilagoditve carin med Nemčijo in Francijo. Ženevski razgovori o tem vprašanju, ki so bili načeti že od francoske strani ob priliki poseta državnega kancelarja dr. Brüninga v Pari-

zu, naj bi tvorili pripravo za nadaljno razpravo pri posetu francoskega ministrskega predsednika Lavala in zunanega ministra Brianda v Berlinu.

Laval in Briand bosta posetila Berlin bržkone 25 in 26. septembra, čeprav bi razprave Društva narodov do tedaj še ne bile končane. Domnevajo, da dr. Curtius in Briand ne bosta ostala v Ženevi preko 25. septembra, če ne bodo tega zahtevale posebne okoliščine. Zasedanje Društva narodov, ki se prične 7. septembra, bo po dosedanjih dispolicijah končano najkasneje do 26. septembra, torej po treh tednih.

Zblizanje Grčije in Turčije

Carigrad, 1. septembra. Turškega zunanjega ministra Tefrika Ruždi beja ni na poti v Zenevo pozdravil v Sofiji bolgarski zunanji minister osebo, kakor je bilo običajno v zadnjih letih. To tolmačijo kot do-

kaz, da je grško-turško zblizanje, pri katerem se močno povdara odklonitev stremljenj po reviziji mirovnih pogodb, močno ohladilo prijateljske odnose med Angoro in Sofijo. Kakor se zdi, je sofijska vlada odklonila grški predlog glede skupnega zastopnika v svetu Društva narodov, ki naj bi ga imela Turčija po dve leti, Grčija in Bolgarija pa po eno leto.

Tudi Madžarska želi posojila Društva narodov

Budimpešta, 1. septembra. Trgovinski minister Bela Kenez je izjavil, da potrebuje Madžarska dolgoročno posojilo Društva narodov, čeprav so še druge možnosti za nabavo tujih valut. V interesu varnosti prometa se morajo brezpogojno izvesti potrebne investicije na državnih železnicah. Glede ostalih investicij bo imel odločilno besedo finančni minister.

Eksplzija v Srbskih Moravicah pojasnjena

Hranilović in Selektović sta položila pekleni stroj tudi v vagon, ki je eksplodiral v začetku avgusta v Srbskih Moravicah

Dunaj, 1. septembra. Bombni atentati na vlake v Jugoslaviji, ki so prišli iz Avstrije, so bili v zadnjih tednih v toliko pojasnjeni, ker je bilo brez dvoma ugotovljeno, da sta glavna krivca židna hrvatske teistične organizacije Hranilović in Selektović. Na podlagi izpovedi prič je dokazano, da sta oba terorista uporabila v dveh zaporednih nočeh ekspresni vlak št. 31 na progi Schwarzach-St. Veit in Beljak. Pri teh dveh potovanjih sta brez dvoma položila bombi, ki sta eksplodirali na Jesenjak in v Zemunu. Kdaj je bil vtihotapljen pekleni stroj v tretji vagon, v katerem se je pripetila eksplozija 2. avgusta v Srbskih Moravicah, je bilo doslej še nepojasnjeno, ker ta vagon ni bil priključen istim garnitura n temveč vlaku, ki

je vozil proti poldnevni sk. z. Bischofs-hofen.

Kakor so dognale poizvedbe zadnjih dni, sta bila krivca 2. avgusta opolno kupljena v Bischofshofnu dva vozna listka I razreda za Badgastein. Ker je never eto, da bi drugi potniki za to razmeroma kratko progo kupili vozne listke I razreda, smatrajo kot popolnoma gotovo, da gre pri tem za ista dva terorista Hranilović in Selektović, ki sta torej brez dvoma peljala najprej do Badgasteina, nato pa se vrnila istega dne v Bischofshofen ter napravila isto vožnjo v drugič z novim peklenim strojem in potoci ponevno z ekspresnim vlakom št. 31. Ki sta prišla preko avstrijske meje in kam sta odšla po izvršenih atentatih, doslej še niso mogli dognati.

Predsedniške volitve v Avstriji

Velenemci zahtevajo od skupnega kandidata s krščanskimi socialci, da bo pobornik priključitve k Nemčiji

Dunaj, 1. septembra. Pretekli teden se je vršila seja vodstva krščansko-socialne stranke o prihodnjih volitvah zveznega predsednika. Ker krščanski socialci svojih zaveznikov niso mogli pridobiti za svojo predlog, naj se odgodi volitve za leto dni, so sedaj sklenili naj se volitve vrše po ustavi 18. oktobra. Dr. Buresch je dobil nalogo, naj stopi v zvezo z velenemci in Landbundom zaradi postavitve skupnega meščanskega kandidata.

Da bi bili pripravljani za pogajanja z dr. Bureschom, so imeli v nedeljo in Isclu konferenco velenemski poslanci ter načelniki strankinih vodstev v posameznih deželah. Na konferenci so velenemci sklenili, da zastopajo stališče, na podlagi katerega naj se izvedejo volitve zveznega predsednika 18. oktobra, kakor določa nova ustava. Kar se tiče želje krščanskih socialcev po postavitvi skupnega meščanskega kandidata, so velenemci absolutno za tako kandidaturu, vendar pa pod pogojem,

da ne bo krščansko-socialni pristaš. Z drugimi besedami se to pravi, da zahtevajo velenemci jamstvo, da mora skupni kandidat za zveznega predsednika zastopati velenemsko naziranje o odnosih do nemške države in da bo v resnici pobornik ideje priključitve Avstrije k Nemčiji.

Ker krščanski socialci na take pogoje ne morejo pristati, je gotovo, da bodo velenemci postavili lastnega kandidata, zlasti, če bodo krščanski socialci zahtevali, naj se kandidat za zveznega predsednika imenuje iz njihovih vrst. V takih razmerah je seveda izključeno, da bi došlo do kandidature skupnega meščanskega kandidata.

Kakor znan, bodo socialni demokrati kandidirali bivšega državnega kancelarja dr. Rennerja, dočim bo kandidat krščanskih socialcev pri prvih volitvah bržkone dr. Miklas. Volitev se bodo udeležili tudi komunisti, ki so postavili kot kandidata bivšega svojega strankinega tajnika Kablesniga.

Aretacija madžarskega atentatorja na Dunaju

Dunaj, 1. septembra. Policija je aretirala včeraj madžarskega državljana dr. Kolomana Budaia, ki je dne 7. septembra 1929 na madžarskem poslanstvu na Dunaju obstrlel in težko poškodoval tamonjšega tiskovnega atašeeja dr. Zieglerja. Budaia je bil takrat obsojen na 6 mesecev težke ječe in izgnan iz Avstrije. Odšel je sicer v Švicco, toda nekako pred 6 meseci se je zopet na skrivaj vrnil na Dunaj, kjer se je nastanil pod imenom Karl Bader. Kriminalni uradniki so ga na cesti slučajno spoznali in prijeli. Pri hišni preiskavi so našli revolver z municijo. Budaia je navedel, da je prišel na Dunaj z namenom, izvršiti atentat na enega izmed članov madžarske delegacije za ženevsko zasedanje Društva narodov, ki bi morala v tork potovati preko Dunaja.

Ameriški vampir

New York, 1. septembra. V vseh krajih okoli Clarksburga je prebivalstvo, zlasti pa ženske, silno ogroženo nad morilecem, ženitovanjem posredovalcem Powersom, ki je zavajal in moral ženske z otroki vred. Ta-

ko je znano, da je umoril neko ženo s tremi otroki, katerih trupla so našli, in da je umoril tudi neko drugo žensko z malim dekletcem, od katerih so našli samo obleko.

Spor med Kitajsko in Mehiko

Mexico, 1. septembra. Pojavila se je nevarnost prekinitve diplomatskih odnosov med Mehiko in Kitajsko. Kitajsko poslanstvo je objavilo, da so morali v pokrajini Sonori, ki meji na Zedinjene države, zapreti 80 odstotkov vseh kitajskih podjetij, ker je prišlo tamkaj do burnih protikitajskih demonstracij. Kitajcem ne branjajo samo, da bi se poskrbeli živila iz lastnih zalog, temveč tudi nakup živil. Čeprav je predsednik Rubio nedavno obljubil Kitajcem zaščito pred sličnimi izgedi, poročajo kitajski konzul iz Sonore, da je protikitajski odbor zopet razvil živahno delavnost. Ta organizacija je postavila Kitajcem ultimatum, da morajo do 1. septembra zapustiti Sonoro, ker jih bodo sicer s silo izgnali. Kitajci niso dolejš ničesar ukrenili, ker ne vedo, kam naj bi se izselili.

Na pragu mogočne narodne svečanosti

K odkritju spomenika kralju Petru v Ljubljani se je prijavilo samo iz Slovenije že nad 25.000 udeležencev

Ljubljana, 1. septembra.

K odkritju spomenika kralju Petru I. Osvoboditelju pride v Ljubljano, kakor je bilo pričakovati, ogromna množica gostov z vseh strani banovine. Javljeni so pa že tudi udeleženci z drugih krajev države. Samo iz naše banovine se je doslej prijavilo nad 25.000 udeležencev, ki jim je odbor že poslal legitimacije za četrtinsko vožnjo po železnici. Z Gorenjske je dosedaj prišlo 4.100 udeležencev in razen teh še samo iz Kamnika 730. Dolenjska je dosedaj naročila 3.700 legitimacij, posavska dolina 1400. Razen tega pa samo Litija z okolico 1200 in Trbovlje z okolico tudi 1600 legitimacij. Na Notranjsko je bilo odposlanih že 900 legitimacij. Iz Prekmurja je prijavljenih 1200 udeležencev, za Štajersko, severno od Celja do Maribora, se je oglasilo 3.000 udeležencev, iz Slovenjgorske in Savinjske doline pa 1.200.

Prijav za legitimacije je vsak dan več, tako da smo že danes prepričani, da bo odkritje spomenika kralju Petru mogočna narodna svečanost, kakršne Ljubljana še ni videla. Pisarna odbora za postavitev spomenika dela s polno paro in vsi prijavitelci naj bodo prepričani, da dobe legitimacije pravočasno. Ker se delo kopiči, opozarjamo, naj se vsak takoj brez odlašanja prijavi, da ne bo delo zastajalo.

Četrtnska vožnja

Z odlokom prometnega M. S. br. 22.219 je veljavnost vozne olajšave podaljšana na dneve od vstetega 4. do vstetega 10. septembra in razširjena na vso državo. Način izdaje teh legitimacij je odbor za postavitev spomenika v Ljubljani ostane isti, kakor doslej za vse kraje dravske banovine in sosednih srezov do Zagreba in Karlovca. Udeleženci iz krajev izven dravske banovine pa si morejo preskrbeti legitimacije ali potom občin, kjer prebivajo, ali pri zastopstvih »Putnika« v Zagrebu, Splitu, Šibeniku, Sarajevu, Dubrovniku, Novem Sadu, Subotici, Velikem Bečkerek, Beogradu, Osijeku, Vrnjački banji in na Sušaku ali pa neposredno pri odboru v Ljubljani, Kongresni trg 1./II., če pošljejo istočasno z naročilom po 2 Din za vsako naročeno legitimacijo bodisi v gotovini, bodisi v znakah in prilože tudi potrebne znamke za pošiljatev legitimacij. Lahko pa tudi naročnik zahteva na pošti bianco - položnico poštne hranilnice, katero izpolni z naslovom »Odbor za postavitev spomenika kralju Petru I. Velikemu Osvoboditelju v Ljubljani, Kongresni trg 1./II.« in s številko ček. računa tega odbora 14.673; od pošte potrjeno položnico pa priloži svojemu naročilu, nakar mu bodo legitimacije takoj odposlane.

Kresovi

Na predvečer slovesnega odkritja spomenika kralju Petru I. Velikemu Osvoboditelju v Ljubljani 6. t. m. se bo v Ljubljani otvorila vrsta svečanosti s slavnostno bakljado po mestu in z razsvetljavo vsega mesta.

V soboto 5. t. m. ob 20., ko bo zažarel v svitu nebroj luči starodavni ljubljanski grad, se bo raz njega razlegala daleč v okolico Ljubljane slavnostna fanfara v znamenje pričetka slavnosti. Fanfaro bo prenašal radio po vsej državi.

Tedaj naj bo po vseh krajih po starem slovenskem običaju ta znak, prevzet od vrha do vrha, kjer naj zažare daleč vidni kresovi, znamenje veselja in radosti.

Torej 5. septembra ob 20. uri na vse vrhove in daleč vidna mesta kresove!

Vožnja v Ljubljano

in povratek

Ogromno število prijav, ki poročamo o njih v uvodu, jasno priča, kako je prebivalstvo pravilno razumelo veliki pomen odkritja spomenika kralju Petru. Prijave pa še vedno prihajajo.

Jasno je, da bo pri takem številu udeležencev naval na železnice izredno velik in bodo mogle slednje zmagovati promet je tedaj, če se bodo vsi udeleženci točno ravnali po navodilih, ki bodo prihodnje dni objavljena v časopisih.

Za sedaj moremo še objaviti, da bosta vozila iz Maribora dva posebna vlaka, na katera bodo najbrže imele priključek tudi stranske proge. Poseben vlak bo vozil tudi iz Trbovelj, od koder se je prijavilo 1600 udeležencev.

Za povratek bo tudi poskrbljeno in bo do vozili dne 6. septembra med 10. in 11. uro zvečer iz Ljubljane posebni vlaki v vse

smeri, tako da bo vsakomur omogočena udeležba pri odkritju, ne da bi imel prekomerne stroške s prenočevanjem.

Železniška uprava je tudi odredila, da se morejo kupiti polovične karte na podlagi legitimacij za vožnjo v Ljubljano k odkritju tudi že v predprodaji, tako da ne bo posebnega navala tik pred odhodom vlakov in da ne bi zato nastale zamude. Poslužujte se zato v čim večji meri te predprodaje, ker s tem tako sebi kakor tudi železniški upravi pomagate.

Odbor za postavitev spomenika kralju Petru I. Velikemu Osvoboditelju v Ljubljani, Kongresni trg 1./II.

Prebivalstvu Spodnje in Zgornje Šiške

Dne 6. t. m. bo Ljubljana odkrila našemu narodnemu osvoboditelju, kralju Petru Velikemu spomenik.

Podpisana društva iz Spod. Šiške so na svojem sestanku dne 24. m. m. sporazumno sklenila, da se udeležijo te proslave v skupni povorki, — v kolikor ne bodo njihovi člani v krajih prideljeni matičnim društvom.

Zato vabimo tudi ostalo občinstvo Spod. in Zg. Šiške, da se priključi naši povorki, ki bo korakala pod skupnim imenom »Šiška«.

Da bo povorka slikovitejša, naj nastopijo udeleženci po možnosti v narodnih nošah in to peš, na konjih ali v skupinah na lepo okrašenih vozovih. Konji pa morajo biti mirni in neplašljivi, da se ne pripeti kaka nesreča. Jahači v narodnih nošah, ki nimajo konj, se lahko zgledajo v knjižnici na Celovski cesti št. 61 od 6. do 8. ure zvečer.

Zbirališče vseh udeležencev v nedeljo je ob pol 9. uri pred gasilskim domom v Spod. Šiški, od koder odkoraka povorka točno ob 9. uri proti mestu.

Prebivalstvo Spod. in Zg. Šiške, pokazi se!

Ciril in Metodova družba, moška in ženska podružnica; Citalnica, ZSK Hermes, Katoliško prosvetno društvo, Sokolsko društvo v Spod. in Zg. Šiški, Društvo strojevodij, Prosvetno društvo »Vodnik« v Zg. Šiški, Društvo za zgradbo sokolskega doma

Odgoditev pouka

na osnovnih šolah

Ministrstvo prosvete je odobrilo, da se šolski prostori osnovnih šol v Ljubljani od dajo na razpolago kot prenočišča posetnikom slavnosti odkritja spomenika kralju Petru Velikemu Osvoboditelju. Zato odreja kr. banska uprava, da se prične reden pouk na osnovnih šolah v Ljubljani 10. septembra. Šolske maše naj bodo poljubne dan poprel.

Ali si že obnovil članarino Vodnikove družbe za leto 1931?

Blejski šahovski turnir

Bled, 1. septembra. Danes so odigrane že prej začete in nedokončane partije. Igra se je začela ob 10. dopoldne. V partiji proti dr. Vidmarju je Aljehin zmagal, ker je že prej imel kvaliteto več. Danes je bil le mehanični konec igre. Tartakover igra proti Spielmannu, ki ima sicer enega kmeta več, vendar pa bo partija končana remis. Kashdan igra proti Flohru zelo težko, toda elegantno partijo, ki se bo vsak čas končala s Flohrovo zmago. Colle je zmagal nad Kostićem. Za popoldne sta na programu partiji: Vidmar-Kostić in Bogoljubov-Kashdan.

Borzna poročila.

LJUBLJANSKA BORZA.

Devize. Amsterdam 2284.13 — 2290.97, Bruselj 789.49 — 791.85, Curih 1102.65 — 1106.96, Dunaj 796.10 — 798.50, London 275.33 — 276.15, Nework 5651.08 — 5668.09, Pariz 222.07 — 222.73, Praga 167.71 — 168.21, Trst 296.27 — 297.17.

INOZEMSKA BORZE.

Curih. Beograd 9.055, Pariz 20.145, London 24.975, Newyork 513.75, Bruselj 71.63, Milan 26.87, Madrid 46.25, Amsterdam 207.15, Berlin 121.85, Dunaj 72.20, Sofija 3.72, Praga 15.21, Varšava 57.50, Budimpešta 90.025, Bukarešta 3.0625.

Ljubljana na razstavi

Številke, karte, diagrami in modeli nam jasno pričajo o velikem napredku Ljubljane

Ljubljana, 1. septembra.

Te dni so obiskala Ljubljano slovenska mesta ter se ji predstavila. Ime Ljubljana pa pomeni napredek, Ljubljana je kraljica naših mest, prednjači vsem in to je tudi zdaj pokazala pred vsemi. Hoče biti najstarejša, najslavnejša, najlepša, najnaprednejša in največja — hoče dokazati, da je v resnici kraljica. V Ljubljani smo vajeni govoriti o napredku, čeprav smo veliki skeptiki ter vanj nihče prav trno ne veruje. Toda, priznati moramo, da Ljubljane ne poznamo dovolj, da so bile naše sodbe vedno več ali manj površne.

Začetek Ljubljane

Te dni je stopila Ljubljana pred nas povsem odkrita, spregovorile so številke, karte, diagrami, modeli in vsi soglasno pričajo o njenem velikem napredku.

Od pozno kamenite dobe do danes je presneto dolga pot. Drzno smo si pa trditi, da se je Ljubljana porajala že tedaj. Bil je seveda ta njen davni začetek le neznaten zarodek, po katerem si ni moglo niti malo slutiti, kaj se bo porodilo iz njega. Stavbe na koleh...

In dolgo potem, ko se je veliko jezero v sedanji ljubljanski kotlini že posušilo, je l. 14.—15. po Kr. rimski cesar Avgust ustanovil med sedanjim Kongresnim trgom, rimskim zidom na Mirju in med Emonsko in Bleiweisovo cesto Emono, ki je bila obzidana v pravokotni ali kvadratni, okoli obzidja pa je bil izkopan globok jarek napolnjen z vodo. Mesto je imelo baje 4 vrata, od vsake strani po ena, od koder so držale na vse štiri strani sveta lepe ceste. V bližini Emona so se ob teh cestah naselili barbari, njih naselja so pa tvorila nekakšna emonska predmestja. Zunaj mesta so bila tudi rimska grobišča, kot n. pr. pri sedanjem glavnem kolodvoru.

Vse to so ugotovili na podlagi izkopnin, emonsko obzidje je pa še zdaj deloma ohranjeno. Kakšno je bilo središče Emona, zdaj zgolj ugibamo, ker je svet tu izžidan že delj časa. Najbrž so bila sredi mesta svetilišča in druga javna poslopja.

Model takšne Emona vidimo v prvem delu zgodovinske razstave v Ljubljani na velesejnu. Tu je tudi model stavbe na koleh, češkovske skrinjice in nekaj zgodovinskih slik. Majhna litografija, ki jo je izdelal Edv. Hertwig, tiskala pa tiskarna Rozalije Eger & Co. in, ki je bila posvečena Škofu Wolfu, nam predstavlja staro Ljubljano z gradom ob južni strani, vendar si človek ne more po nji ustvariti prav jasne slike tedanje Ljubljane. Velika oljasta slika nam pa prav jasno prikazuje velik avgušinski samostan v Zvezdi.

Slike

V drugem delu zgodovinske razstave je razstavljenih več slik zgodovinske Ljubljane od začetka 19. stol. do danes. Letnic, žal marsikje ni in se po teh slikah ne moremo točno slediti zgodovinskemu razvoju Ljubljane. Poleg slik, zgodovinskih listin, zgodovinskih romanov in sploh knjig, ki se tičejo ljubljanske zgodovine — pečatov, pečatnikov in drugih zgodovinskih posebnosti in zanimivosti, ki so vse res dragocene, bi si marsikdo želel še k slikam vsaj katalog ali sploh pojasnil ter nekoliko statističnega gradiva o stari Ljubljani, kako se je razvijala, koliko prebivalcev je štela takrat in takrat in sploh kaj je važnega doživela od časa do časa. Kajti slike stare Ljubljane samo razvnamajo radovednost posetnikov, ne da bi jo utešile.

Največ slik je iz začetka prejšnjega stoletja, prikazujejo pa največkrat Sempeter. Majhna akvarelna slika, ki jo je naslikala baronica Zoja, om. Lehman, predstavlja Ljubljano z gradom od zahodne strani iz l. 1817. Značilno pri vsaki sliki je, da kar mrgoli cerkva in samostanov. Slika Sempetra iz l. 1798 je ena najzanimivejših. Cerkev z vojašnico je gledana nekje iz bližine sedanje Jožefove cerkve. Pod Sempetrom Ljubljana ostro zavije na levo. V bližini cerkve ni skoraj nobene hiše, zato slika menda ni točna, saj je bil ta kraj že precej obljuben ob Valzvorjevih časih. Na desnem bregu Ljubljane se razprostirajo pašniki, nekje ob Poljanski cesti se dviga hriček, po pobočju se pa pase govedo, drobica in prašiči, to je gotovo pašnik Kravje doline. Zanimivo so tudi slike o velikih ljubljanskih svetinjah l. 1819, bajna iluminacija Mahrove hiše in na Ljubljani.

Druga polovica slik nam pa že prikazuje današnjo Ljubljano; Zupanova slika pogled izpred Bellevueja in Vavpotičeva tudi s tega zrišča. Fr. Kralj je za naslikal St. Jakob z južnim delom mesta od Kongresnega trga in Rožnika, tja do Brda in Trnovega. Ta slika je nekaj posebnega, saj je na nji skoraj sleherni hiša tega dela mesta in še prav precizno in plastično upodobljena, enako seveda tudi ceste in trgi. To je nekakšen naslikan model Ljubljane in se po njem lahko precej dobro seznanimo z mestom.

Župani

Nad vso to ljubljansko preteklostjo pa bedi 5 znamenitih slovenskih županov, ki so županili Ljubljani med l. 1861 in 1924, pet velikih portretov: Ambrož, Grasel, Hribar, Tavčar in Perič.

Model stare Ljubljane

Ljubljanska razstava je ogromna, ta zgodovinski del, ki smo si ga površno ogledali, je le približno četrtina celotne razstave. Tudi v večjem prostoru je še lep del ljubljanske zgodovine. Takoj pri glavnem vhodu na levi je v steni lep, dragocen model Ljubljane iz Valzvorjevih časov, to je Ljubljana pred 900 leti. Model je sila natančen in kdor si boče res ustvariti jasno sliko o stari Ljubljani, naj si ga ogleda. To Ljubljano so odkrili šele nedavno v zagrebškem muzeju, bilo je 6 slik v neki knjigi ter so jih dolgo smatrali, da prikazujejo Gradec.

Po teh slikah so lahko naredili model Valzvorjeve Ljubljane povsem natančno. In tako vidimo zdaj celotno staro Ljubljano z vsemi njenimi značilnostmi do najmanjših detajlov. Gledana je od zahodne strani, vidimo pa tudi vsa predmestja, s Sempetrom, Krakovim, Gradiščem, Kravjo dolino in Blatno vasio. Na Mestnem trgu se stoji prejšnje magistratno poslopje, na kraju sedanje Kreditne banke je samostan, ob Gradišču se raztezajo proti Tivoliju razkošni vrtovi tedanjih mestnih vladstev, na vrhovih so tudi lepi vrtni paviljoni. Kjer stoji zdaj hotel Slon in druge hiše v Prešernovi ulici ter se razprostira frančiškanski vrt, je bilo veliko skladišče mlevskih izdelkov itd. Popolnoma izžidan je bil že tedaj Mestni trg in gosto obljuben tudi Karlovo predmestje, prav tako je bilo tudi mnogo hiš ob Sv. Petra cesti.

Gradbeni razvoj Ljubljane

Nadaljne slike, odnosno situacijski načrti kažejo gradbeni razvoj Ljubljane. Več legopisov iz l. 1820 nas seznanjajo podrobno, kako je bilo mesto tedaj izžidano, parcelirano ter regulirano in kako so se imenovala posamezne ulice. Končno sledi tem črtežem regulacijski načrt bodoče, velike Ljubljane, ki zasluži poseben študij. Najbolj se ljudje zanimajo za fotografije, ki prikazujejo porušeno Ljubljano izra potresa. Slika za sliko kaže, kakšna je bila Ljubljana tu in tam ob, odnosno pred potresom in kakšna po potresu.

Pridemo do posebnega modela, ki nam ponazorjuje mestno posest, stanovanjske hiše, gospodarska poslopja, parke, javna poslopja itd.

Tramvaj

Sledi cestna železnica. Na veliki karti, načrtu mesta, je z debelo črno črto označena že zgrajena cestna železnica, sive črte pa označujejo projektirane proge. Tramvaj bo vozil v doglednem času na Posavje, izpred kolodvora bo proga podaljšana naprej po Masarykovi cesti na Šmartnjsko, od tu pa k novemu pokopališču, kjer naredi med hmeljniki zanjko, da bo tramvaj vozil kar v krogu, ne da bi se mu bilo treba obračati. Od Masarykove ceste se odcepi tudi ena proga po Jegličevi cesti proti Sv. Petru s čimer dobimo krožno progo. Na Poljanah bo proga podaljšana od Ambroževega trga po Poljanski cesti do dolenske železnice. Tudi Trnovčani dobe tramvaj. Trnovska proga se odcepi od viške od Rimske ceste po Gorupovi ulici, drži potem ob Gradaščici, čez novi trnovski most pred cerkvijo in po Korunovi in Jeranovi ulici do Opekarske ceste. Dolenska proga pa bo podaljšana do Rakovnika.

Poleg te karte je tudi tabela rednih letnih potrebščin mestne občine, ki stalno narašča ter so dosegle lani vsoto 51.000.000 Din.

Hiše

Eden najzanimivejših modelov je gotovo ta, ki prikazuje koliko hiš je Ljubljana zidala in demolirala od l. 1895—1930. Baje je srednja potreba zidanja hiš na leto 72 po vojni, kar pa ni precizno povedano ter se lahko napaka razume, saj so lahko hiše večje ali manjše.

L. 1895 je bilo porušenih 44 hiš zaradi potresa, prihodnje leto pa še 37, potem nismo podrli nobene več vsa leta. L. 1917 in 1918 ni bila v Ljubljani zgrajena nobena hiša, največ smo jih pa postavili l. 1929, 208, lani 164, 1926 — 92, 1927 — 106, 1928 — 162, povprečno pa prejšnja leta okoli 20 na leto.

Mestna občina je začela graditi l. 1922 (1 hiša), največ jih je zgradila l. 1928 — 33, lani pa ni več gradila. Skupno je postavila 75 hiš. Številke novozgrajenih hiš same sicer ne povedo mnogo, k večjemu le označijo bolj ali manj živahno stavbno gibanje, povedano bi moralo biti namreč koliko prostornine zavzemajo te hiše. Model predstavlja z raznobratnimi ploškami, kje in kaj je bilo izžidano pred in po potresu, pred in po vojni.

Kanalizacija, klavnica, vodovod, elektrarna

Prav nazorno nam pokaže poseben model mestno kanalizacijo; pred l. 1880 je bilo položeno 71.200 m cevi od 1880—1913 19.997, od 1918 do julija lanskega leta pa 51.349 m.

Z modelom so tudi prikazana cestna tlakovalna dela. Ceste so tlakovane samo v središču in največ z granitom, bazaltoidnih in asfaltnih cest je pa približno enako.

Pridemo do mestne klavnice, potem se pa vrste: vodovod, elektrarna, socialno skrbstvo, zastavljavnica, »ljubljanški želedec«, higijena, umrljivost in rojstva itd.

Tudi digrami klavnice so zanimivi. Najmanj konj smo pobili l. 1917 (580), največ pa l. 1929 (704). Največ prašičev je sklenilo življenje lani — 24.312, najmanj pa l. 1918 — 1573. Telet smo končali največ l. 1921 — 14.228, najmanj pa 1918 — 1954. Največ volov je bilo poklanih l. 1918 — 14.867, krav pa l. 1919 — 4491.

Mestni vodovod razstavlja različne sisteme vodomeroz in poleg drugih zanimivih predmetov tudi na različne načine pokvarjene cevi — zaradi kemičnih vplivov, vodnih sunkov in eno je pregledala celo miš. Poleg teh cevi je tudi kratka cev nekdanjega rimljanskega vodovoda, ki so jo izkopali na Mirju.

Poraba vode se neprestano dviga. Povprečno je porabila Ljubljana l. 1891 na leto 15.000 hl vode, lani pa že 140.000 hl. Pa tudi poedinec porabi zdaj mnogo več vode kot l. 1891, ko je je konsumiral povprečno 40 l na dan, dočim je je lani porabil po 200 l. V začetku pa vodovodno omrežje seveda ni bilo tako goste razporedeno kot je zdaj. L. 1891 je bilo 27 km vodovodnih cevi, 1918

— 74 km, 1920 — 25, 1925 — 90 in lani 125 km.

Da se Ljubljana neprestano in naglo razvija, dokazujejo tudi številke mestne elektrarne. L. 1896 je bilo priključenih na električno omrežje le za 11 KS motorjev, lani pa za 3220 KS.

Tudi kapaciteta elektrarne je naglo naraščala. L. 1896 je imela samo 400 KS, l. 1899 se je kapaciteta še povečala na 800 KS, 1906 na 1600, 1925 na 2500 in lani na 6600 KS.

Letna proizvodnja električne energije se je dvigala od l. 1898 od 280 KW ur do l. 1913, potem nekoliko pade do 1914, do 1918 se dvigne, do 1918 malo pade, nakar se dviga neoprestano ter doseže l. 1930 5600 KW ur na leto.

Socialno skrbstvo

Tudi s socialnim skrbstvom se je občina izkazala. Vsi izdatki znašajo v letih 1918—1930 — 30.824.904 Din. Izdatki za starostno skrbstvo so najvišji, najmanj znašajo podpore tujim občanom, za mladinsko skrbstvo se je izdalo več kot za delavsko; izdatki naraščajo leto za leto.

Želedec Ljubljane

Najbolj bo menda meščane zanimalo, česa pojemo in popijemo največ in koliko. Statistika izkazuje konzum živil in pijač od l. 1910—1930 za vsako peto leto. L. 1910 smo bili gnusni pijanci, konzumirali smo 37.500 l ruma, žganja pa 317.500 l, največ v vseh teh letih. Največ vina smo popili l. 1925 — 51.500 hl, torej približno polovico toliko kot smo konzumirali vode. Največ piva smo požrli l. 1915 — 37.000 hl. Z govejim mesom smo se najbolj mastili l. 1925, uničili smo 22.200 glav goveje živine. Jagnjetine in prašičjega mesa smo popravili največ l. 1910, skupno 189.000 glav ali repov. Zadnja leta smo postali že večji vegetarijanci ter smo lani uničili 1.900.000 kg ali 1.900 ton sadija. Največ moke smo pa konzumirali l. 1925 — 5.650.000 kg.

Rojstva in umrljivost

Diagramov in tabel še ni konca. Sledi še statistika o mestni higieni glede na rojstva in umrljivost. Najmanj rojstev je bilo med vojno, minimum l. 1917 — 17 živo rojenih na 1000 prebivalcev, od leta 1889 do lanskega leta je pa bilo največ rojstev lani, 95 na 1000 prebivalcev. Število rojstev je padlo najbolj občutno ob potresu in med vojno.

Največja umrljivost med otroki od 2. do 15. leta starosti je bila l. 1919, ko jih je umrlo na 100 rojstev 32 (32%).

Diagram, ki predstavlja rojstva in umrljivost samo domačinov, meščanov, od l. 1918 do 1930 pravi, da je bila splošna umrljivost najvišja l. 1919, 17 oseb na 1000 preb., najnižja pa l. 1928 — 10 na 1000; največ rojstev je bilo l. 1923, 17 na 1000 preb., najmanj pa 1918 — 8 na 1000 preb.

S tem smo zaključili površen ogled ljubljanske razstave; še marsikaj si bo lahko ogledal zvesti čestilec naše prestolnice, čeprav nismo vsega omenili.

Umetniški supe

Ljubljana, 1. septembra.

Ze včerajšnje »Jutro« je priporočilo o otvoritvi razstave likovnih umetnic na kratko omenilo, da so prireditelje razstave povabile svoje kolege na večerjo v unionske rožice.

Romantični časi so pač že davno minili in umetnik ne mara več biti bohem in le redko zavzame mandolino v asketsko enostavno opremljenem modernem ateljeju. Ali pa gitara počiva globoko pod skladovnicami prašnih platen kot nem spomin na slovo od mladosti.

Vse naše umetnice in umetniki so bili pri večerji. Skoraj vsi s svojimi zakonikami polovicami, boljšimi ali slabšimi. Boljše polovice so vzorne gospodinjice, izvrstne kuharice in šivilje, kot umetnice pa najraje slikajo svoje otroke ali pa celo može in žlahto. Res, da so se v nedeljo zvečer može držali hudo štemano, saj so imeli tudi vzrok. Blaženi so bili, ker so se njih gospodinjice tako postavile. Celotno atletskega Jožeta je prevzela blaženost, da je svoji zmagoviti Anici vseeno objubil najkomfortnejši atelje. Takale objuba pred samimi zgodovinskimi osebnostmi ni kar tako, saj so bili za pričo Rihard Jakopič in Matija Jama, ki se je za ta večer prelevil v bohemskega »naturborštarnarja«, kakor je spoštljivo ugotovil Janez Zorman, v neprekosljivega eleganca, nadalje mojster Lojze Dolinar, ki se mu bliža velika zvezda, France Tratnik, ki ni niti pomislil na puščavo in koblice, in sploh vsa dolga vrsta slavnih in najslavnejših mož ljubljanskih. Malarni so se preverili in izjavili, da so njih kolege dvakrat umetnice, ker to ime popolnoma zaslužijo in tudi zato, ker jim je na mig uspelo spraviti toliko umetninarjev skupaj. Zato je tudi od ne neverjetne resnice presunjen Ivan Vavpotič iz pretresnih globlin svojega razvnetega srca v slavnostnem govoru konstatiral, da še ni bilo nikdar toliko umetnikov skupaj brez obligatnega krega in prepira. Še celo po opravljanju in intrigah ni niti zadisalo, kar je pač največja umetnost naših vsestranskih umetnosti. Če ne bo drugače, bodo pa umetnice organizirale svoje kolege, ki jih ne more združiti niti potreba niti pamet. Celotno duhovita Zagrebčanka Režika je pokazala svoje demostenske talente z odkritostnih zagotovilom, da je v Ljubljani med umetniki nemanjko rjetno. To še nekaj pomeni, če pomislimo, kako so zagrebški umetniki razvzajeni.

Kakor v najdostojnejši družini je bilo ta večer prijetno in tudi veselo, da so pomladili najčistitijevši okoli. Da, Jama je ugotovil, da je Jakopič iz srebrnolasega bradatga patrijarha postal »hochbionde« korenjak.

Bila je pač komarjeva nedelja in dame so svoje nad vse očarane goste presenetile celo s starodavnimi običaji, ki je na ta dan v štiki v navadi. Samo, da svojim kavalerjem niso stisnile tolarja pod mizo ter so kar naročile račun na dom. Nismo si upali pokvariti veselja ljubeznim kolegicam, kako šele jih žaliti. Napovedali smo jim revanšo. Torej, na svidenje! Če boste sedaj obiskovali razstavo, pa povabimo še vas.

cam, kako šele jih žaliti. Napovedali smo jim revanšo. Torej, na svidenje! Če boste sedaj obiskovali razstavo, pa povabimo še vas.

Jutri premiera

vesele, zabavne, z novimi popevkami in sladko muziko prepojene operete

WILLY FORST
Lee Percy - Paul Hörbinger
Rezervirajte si danes vstopnice!
ELITNI KINO MATICA
Telefon 2124

Kongres plinarn in vodarn

se prične jutri ob 21. s pozdravnim večerom v hotelu Union. Svečana otvoritev kongresa bo 3. septembra ob 8. v dvorani Delavske zbornice na Miklošičevi cesti, kjer bo ob 10. podnačelnik upravnega odbora ljubljanske plinarne g. Fr. Rupnik govoril o 70-letnici ljubljanske plinarne. Ob pol 11. uri bo predaval dr. Urbanek o razmerju higijene k plinski in vodni stroki, ob 11. ing. Kirchner o umetnem pridobivanju talne vode, ob pol 12. ing. Jedlička o pomenu plinske industrije za moderno zidanje cest, ob 12. uri pa ing. Konopka o plinski industriji na Poljskem. Ob 13.30 je neoficijelno kosilo v hotelu Union, ob 16. pa izlet z avtomobili v Kleče, kjer bo tudi zakuska, a ob 20. skupna večerja v hotelu Bellevue. Dne 4. septembra ob 8. je v dvorani Delavske Zbornice občni zbor združenja, ob pol 10. pa nadaljevanje strokovnih predavanj in steor govori dr. ing. Havelka o ameriškem plinarstvu, ing. Wrangel o uporabi zemeljskih plinov na Poljskem, ob pol 11. pa ing. Horvatič o prejetju porabe zemeljskih plinov v Zagrebu.

Po tem predavanju je 10 minut odmora, nato bo pa govoril dr. ing. Bertschinger o tarini politiki v plinarah, ob pol 12. za njim ravnatelj Pietrowsky o preskrbi vode mest na Poljskem, ob 12. ing. Knez o tehnikavi avtojenega varenja pri instalacijah vodovodov in plinovodov ter ob pol 13. dr. ing. Opatrný o današnjem stanju preskrbe z vodo v CSR, popoldne si pa udeleženci kongresa ogledajo velesajmsko razstavo. Ob 17. je v kinu Ljubljanski dvor predavanje poučnega filma o plinu s predavanjem in ob pol 21. svečan banket v restavraciji Zvezda. V soboto ob pol 8. napravijo udeleženci kongresa izlet z avtomobili na Gorenjsko, v Bohinj in na Bled, kjer bo skupen obed. Razen tega bo 3. septembra ob 9. izlet z avtomobili za dame v okolico mesta Ljubljane, pravtako kakor v petek ob 9. uri z zbirališčem v kavarni Emona. Občni zbor s proslavo 70-letnice ljubljanske plinarne je največjega gospodarskega pomena, zato pa vzbuja v vseh krogih največje zanimanje ter je tudi mnogobrojna udeležba na kongresu že zagotovljena.

Novodobno gospodinjstvo in elektrika

Na razstavi novodobnega gospodinjstva na velesajmu vzbuja posebno pozornost soba za poklicno ženo. Današnja uradnica, delavka, šivilja se več ne zadovolji z mesečno sobo, ki ji je nekoč služila samo za spanje, nego hoče imeti popolno dom: delovno sobo, kuhinjo, kopalnico, da ni več navezana na hrano v gostilni in na življenje izven doma. V razstavljeni sobi je zlasti zanimiv električni ogrevalac za vodo, ki je montiran v kopalnici. Ta aparat je pri nas že dokaj razširjen in deluje popolnoma sam, brez nadzorstva. Projektiran je tudi za ljubljanske nebotičnike v vsakem stanovanju. Mestna elektrarna v Ljubljani in tudi druge elektrarne v banovini dajejo namreč v to svrhu takozvani nočni tok po prav nizki ceni. (V Ljubljani Din 0.60 za kilovatro uro). Vse delo se vrši avtomatično: polnjenje ogrevalca z vodo, segrevanje, reguliranje tople vode. Dobe se ogrevalci za 30 l, 50 l, 80 l, 100 l, 120 l, in tudi za več 100 litrov.

Temu aparatu so podobni avtomatični električni pralni aparati, ki jih tudi priključijo na nočni tok. Ta aparat pere neslišno, brez kontrole in smetenja ter skuha čez noč vse perilo.

Za hitro sušenje opranega perila uporabljamo sušilni aparat. Vidimo ga na gospodinjstvi razstavi v kuhinji velikega stanovanja. Aparat izžme v nekoliko minutah vso vodo iz perila in tudi največji del vlage. Perilo se potem razobesi in je suho v najkrajšem času. Pri tem se perilo zelo obvaruje, ker ne trga vlakna, kakor pri ožemanju z rokami.

V najbližji bodočnosti bomo gotovo imeli po sobah tudi električne peči, saj vidimo že sedaj ponekod peči, ki ogrevajo prostore v prehodnih letnih dobah in za malo časa.

V domačo lekarno sta uvedeni že toplotno električno solnce in ogrevalna blazina, ki se hvalježno uporablja pri negi dojenčka in pri bolnikih. Oba aparata vidimo na razstavi novodobnega gospodinjstva. Tam pa je tudi aparat, ki daje mesto toplote mraz in ga rabimo v gospodinjstvu za ohlajevanje.

Elektrika pač že močno prodira v gospodinjstvo in gospodinjje se je ne branjajo preveč, saj imajo o njeni hvaljezni uporabi dovolj dokazov že pri razsvetljavi in pri likalnikih.

Beležnica

KOLENDAR.

Danes, torek 1. septembra, katoličani: Egidij; pravoslavni 19. avgusta: Mladin.

DANASNJE PRIREDITVE.

Kino Matica: Če diplomati ljubijo.

Kino Ideal: Ljubezen in zaobljuba.

Kino Dvor: Greta Garbo.

DEŽURNE LEKARNE.

Mr. Leustek, Resljeva cesta 1, mr. Bohinec, Rimska cesta 24 in dr. Kmet, Dunajska cesta 41.

Božanska
Greta Garbo
v filmu ljubavne strasti
Grešna strast
Dama iz lože štev. 13
Najnižje ljudske
cene 4 in 6 Din za
osebo!
P edstave ob 4., pol 8. in 9. uri.

„Ljubljana v jeseni“

Ljubljana, 1. septembra.

Zivljenje na velesajmu se razvija normalno. Ljubljani se pozna že na prvi pogled, da ima zadnje dni posebno privlačnost, kajti po mestu je vse polno tujcev, ki so prišli pogledat našo imponantno razstavo »Ljubljana v jeseni«. Proti koncu tedna bo dotok tujcev vedno večji in doseže svoj višek v nedeljo, ko pride v Ljubljano iz Slovenije in tudi iz drugih krajev države toliko udeležencev k odkritju spomenika kralju Petru, da bo po mestu vrvenje ljudskih množic, kakršnega menda še ni bilo. Posetniki jesenske velesajmske prireditve prihajajo iz vseh krajev naše države in ker je »Ljubljana v jeseni« v znatni meri tudi prireditelj kmetijskega značaja, so začele prihajati takoj prve dni kmetijske šole. Taka so si že ogledale bogato revijo našega prizadevanja kmetijske gospodinjstva šola iz Ljubljane, kmetijska nadaljevalna šola iz Trebnjega, gostilničarska nadaljevalna šola iz Maribora, obrtna šola iz Križev, kmetijska nadaljevalna šola iz St. Lovrenca, strokovna šola iz Rakovnika in prosvetno društvo iz Sordražice, Organizirano prihajajo na velesajem tudi vojniki ljubljanske garnizije. V naslednjih dneh se pričakuje velik obisk šol vobče.

Nekateri zagrebški listi so začeli priobčevati tendenciozna poročila o našem velesajmu. Namen takih poročil je prozoren. Naš velesajem se je baš s svojimi jesenskimi prireditvami, ki so važnega kulturnega pomena in ki vzbude vsako leto v javnosti po pravici veliko zanimanje, tudi v zunanjem svetu tako afirmiral, da mu organizatorji drugih velesajmov v državi to lahko bi rekli privilegirano stališče zavidajo. Zato je razumljivo, da ima poleg številnih prijateljev tudi mnogo sovražnikov, ki bi mu radi na ta ali oni način škodovali. Ne mislimo niti od daleč trditi, da bi zagrebški listi ne bili našemu velesajmu naklonjeni. Da so priobčili zadnje čase nekaj tendencioznih člankov o njem, je kriva pač neinformiranost, nekoliko pa tudi želja, da bi se zagrebški velesajem razvil in razmahnil na račun ljubljanskega. To pa ni prava pot, kajti pri tako velikih in važnih prireditvah moramo delati složno, da bodo sadovi skupnega dela za vso državo čim večji.

Pri urarju.

— Tole uro kupite, ker je zelo dobra in stane samo 150 Din.
— Saj ne boste niti zaslužili pri nji.
— Pač, pač, zaslužili bomo pri popravljenju.

Čim več tem bolje.

— Verjemite mi, gospa, čim več človek dobi, tem več hoče.
— To pa že ne bo držalo. Mi smo dobili dvojčke in bi ne hoteli trojčkov.

Občutljiv.

— Ti torej hočeš vzeti samo zelo bogato navest?
— Seveda. Saj bi mi bila neznosna misel, da za mojo ženo ni dovolj poskrbljeno.

Danes nepreklicno zadnjikrat ob 4., 8. in 9¼ zvečer
premiera ljubavnega šarma, smeha in zabave

Če diplomati ljubijo ...

Operna reduta

Muzika in pesmi:
OTTO STRANSKY

Svetislav Petrovič, Liane Haid, Georg Aleksander

Kot dopolnilo: Prestolonaslednik Peter ter kraljeviča Tomislav in Andrej pri zimskem sportu na Bledu.

Hitite in oglejte si ta film!

ELITNI KINO MATICA

Dnevne vesti

— Omiljenje davčnih bremen. Na podlagi pravilnika o banovinskih davčninah za leto 1931-32 se pobira v dravski banovini tudi posebna banovinska davčina na one kmetijske hiše, ki so oproščene državnega neposrednega davka, po čl. 32, točka 15 zakona o neposrednih davkih, ter banovinska taksa na živinske potne liste in sicer za veliko žival Din 6.—, za drobnico Din 3.—, Z ozirom na obstoječo gospodarsko krizo, ki najbolj občutno zadene kmečki stan in z namenom znižati javne davčne kmetijskega prebivalstva, je g. ban dravske banovine s svojim odlokom z dne 29. avgusta 1931 VII. No. 17600-1 odredil, da se omenjena banovinska davčina na hiše v proračunskem letu 1931-32 ne pobere. V kolikor pa je že plačana, jo bo kraljevska banska uprava uradoma povrnila. Z veljavnostjo od 1. septembra 1931 dalje je g. ban tudi znižal banovinsko takso na živinske potne liste in sicer za veliko žival od Din 6.— na Din 3.—. Taksa na živinske potne liste ostane sicer neizpremenjena, vendar pa se ne sme na en živinski potni list proti plačilu le enkratne takse Din 3.— vpisati poljubno število drobnice. Zupanstva v dravski banovini so bila o tem obveščena s posebno okrožnico.

— Bela Kraljina zopet združena s Slovenijo. S posebnim zakonom o izpriznembi in dopolnitvi zakona o nazivu in razdelitvi države na upravna področja je bila izpolnjena prebivalstvu Bele Kraljine vroča želja, da se okraja Crnomelj in Metlika izločita iz savske in priključita dravski banovini, okraj Čabar se pa priključi savski banovini. Tudi v nekaterih drugih banovinah so bile izpremenjene meje tako, kakor je želelo prebivalstvo.

— Nov konzul. Za generalnega konzula Grčije v Skoplju je bil imenovan g. Nikola Bistić.

— Razpisana zdravniška služba. OUZD v Ljubljani razpisuje v zdravniškem okolišju Tržič mestno pogodbenega zdravnika za splošno medicino za letno plačo 34.550 Din. 10% doplačilom, začasno specijelno doklado 450 Din mesečno in pripadajočimi družinskimi dokladi. Prošnje je treba vložiti do 17. t. m.

— Iz »Službenega lista«. »Službeni list kr. banske uprave dravske banovine« št. 51 z dne 1. septembra objavlja zakon o glavnem prosvetnem svetu, zakon o izpremenbah in dopolnitvah v zakonu o ureditvi državne Hipotekarne banke kraljevine Jugoslavije, pravilnik o kovanju zlatnikov s podočje Nj. Vel. kralja Aleksandra I. in kraljice Marije in o prometu teh zlatnikov, pravilnik o zaposlovanju oseb, zaščitnih z invalidskim zakonom, ter izpremenbe v stavežu državnih in banovinskih uslužbenec na področju banske uprave dravske banovine.

— Zdravstveno stanje zagrebške srednješolske mladine. Po podatkih zagrebške šolske poliklinike je bilo v preteklem šolskem letu od 9913 srednješolcev in srednješolk popolnoma zdravih 7599. Pljučne bolezni je imelo 405 srednješolcev, slabo srce 177, golšo 130, kožne bolezni 207, slabe oči 24% vseh srednješolcev. Značilno je, da je imelo zdrave zobe samo 1881 srednješolcev ali 18,9%.

— Nostrifikacija diplom. Prosvetni minister je odredil, da diplome, ki so jih dobili naši državljani do leta 1918 na ozemlju bivše avstro-ogrske monarhije, niso podvržene nostrifikaciji. O tem je obveščeno ministrstvo vse prosvetne in univerzitetne oblasti.

— Vreme. Vremenska napoved nam obeta oblačno vreme s padavinami. Tudi večeraj je bilo po vseh krajih naše države oblačno, samo da še ni deževalo. Snoči je sicer kazalo, da bomo imeli lepo vreme, čež noč se je pooblašila in davi je začelo deževati. Najvišja temperatura je znašala večeraj v Skoplju 31,2, v Beogradu 30,6, v Sarajevu 29,3, v Splitu 28,5, v Zagrebu 26, v Ljubljani 23,2, v Mariboru 20,2. — Davi je kazal barometer v Ljubljani 760 mm. temperatura je znašala 13,8.

— Nesreče in neizgode. Večrni popoldne so našli na cesti blizu Trzina nezavestnega 45letnega delavca Jakoba Starja iz Smartnoga pri Tuhinju. Z reševalno avtomobilom ga prepeljali v bolnico, kjer se pa do danes še ni zavedel. Vse kaže, da je Sitarja po ozil brezobziren ali nepreviden avtomobilist. — Snoči se je pripetila manjša nesreča na veselemu. Na vrtljaku se je vrtil 25letni delavec France Cesen, zaposlen v pivovarni Union. Med vrtitjem je padel z vrtljaka in se tako potakel, da so ga morali prepeljati v bolnico. — Elizabeta Martinec, 52letna postrežnica, je včeraj na Taboru padla z lestve in si poškodovala levo nogo. Prepeljali so jo v bolnico. — Zrtev težke nesreče je postala tudi Tereza Zdešar, 5letna hčerka posestnika iz Polhovca gradca, katero je konj brečal v glavo in jo nevarno poškodoval. — France Zbonta, 18letni delavec iz Sot. Rupca, je včeraj peljal voz sena, ki se je zvrnil nanj. Zbonta

si je zlomil levo roko in so ga morali prepeljati v bolnico.

— Berač v smrt zaradi nesrečne ljubezni. Neka ženska je prinesla v nedeljo na policijo v Osijeku pismo 25letnega berača Franje Pulvera, ki ga je pisal svoji materi v Vinkovce. Sin pravi v pismu, da si hoče končati življenje, ker ga je zapustila Anica Bob iz Vinkovcev, s katero je živel sedem mesecev in se tako zaljubil v njo, da ne more več živeti brez nje. Zaljubljeni berač je brez sledu izginil in vse kaže, da si je res končal življenje.

— Slab poset osiješkega velesejma. Dočim je imel naš jesenski velesejem v nedeljo rekorden poset, se prireditelji osiješkega velesejma pritožujejo, da ljudje ne kažejo dovolj zanimanja za njihov trud. V nedeljo je posetilo osiješki velesejem komaj 6000 ljudi, dočim je znašal prejšnja leta poset prvo nedeljo do 15.000.

— Poskusen samomor mlade služkinje. V Sp. tu si je hotela v soboto zvečer končati življenje 20letna sužkinja Ivana Borič. Napila se je lizola, pa so jo še pravočasno prepeljali v bolnico in ji izpraznili želodec. V smrt je hotela, ker jo je zapustil fant.

— Tovarna Jos. Relch sprejema mehko in škrobileno perilo v nalenšo izvršitev

Specialist za bolezni ušes, nosa in grla

Dr. Drago Švajger

Beethovnova ulica 2. Telefon št. 32—19

zopet redno ordinira

od 10. — 12. in od 3. — 5.

10779

Iz Ljubljane

—lj Kolonija v Mestnem logu ob Cesti dveh cesarjev. V nobeni koloniji ni tako živahnega stavbnega gibanja kakor v tem naselju. Tri in trideset streh že služi ljudem v zavetje, sedem jih je pa v delu. Jeseni se bližajo, lepih solčnih dni bo zmanj, zato stavijo in zidajo ter ometavajo lesene stene tudi ob nedeljah in praznikih. Nekaj barak je postavilo mesto, večina jih je pa zasebna last. V naselje držita dva pota, da se gradbeni material more dovažati na številna stavbišča. Na prostornem travniku je prostora za sto in sto siromašnih domov.

—lj Javna dela. Pri tromostovju betoni-
rajo zgornjo nosilno mostno konstrukcijo levega mostu in obrežni zid ob Prešernu, med desnim mostom in Mariljin trgov pa zasipavajo jarek. Čez mesec dni bo tromostovje najbrž že dograjen ter odprt.

—lj Čevljarstvo. Most marljivo podirajo. Prečne nosilce, na katerih so ležale mostnice, so že razstavili. Posamezne mostne dele pritrjujejo k žerjavu, nakar odvijajo vijake ter dvignejo razstavljeni del z žerjavom na breg. Na vsakem bregu je en žerjav, ker bi samo eden ne segel čez vso širino struge. Podiranje je precej težavno in zamudno ter bo trajalo najbrž še ves mesec.

—lj Samo še danes »Operna reduta«. — »Če diplomati ljubijo« v kinu Matici. Cenjeno občinstvo opozarjamo, da je fina, s sijajnim humorjem, lepo godbo in razkošnim ljubavnim šarmom prepletena šaloigra »Operna reduta«, v kateri nastopa trijo najboljših filmskih glumcev Svetislav Petrovič, Liane Haid in Georg Aleksander, samo še danes na sporedu! Na izvrstni in zelo zabavni film občinstvo prav posebno opozarjamo in naj nihče ne zamudi današnjih zadnjih predstav ob 4., pol 8. in 9. in četrt zvečer. Kot dopolnilo film domačega izdelka predstavljajo Nj. Vis. prestolonaslednika Petra ter oba kraljeviča Tomislava in Andreja kot smučarja v družbi njih športnega učitelja g. Pelana na Bledu.

—lj Jutri je v Matici že nov spored in sicer prihajajo na program oboževani Willy Forst v mišni opereti starodunajskega mlajša »Vesela dunajska dekleta«. Godba in nove popevke od Roberta Stolz, poleg Willy Forsta v glavni vlogi Lee Parry. Glavno vlogo ima Paul Hörbiger, ki ga naša kinopublika tudi že pozna. »Vesela dunajska dekleta« so res prav »vesela« in bodo s svojim prijetnim dunajskim humorjem razgibala srce še tako zakrknjenega filistra.

—lj »Dva človeka« v zvočnem kinu Ideal. Ob stalno razprodanih predstavah predvaja zvočni kino Ideal film po Richard Vossom romanu »Dva človeka«. Ze knulu ni noben film v Ljubljani dosegel tako ogromnega uspeha kakor ta in vendar ga bo moral kino Ideal prav kmalu vrniti in oddati drugemu kinu. Zato naj si vsi, ki hočejo film videti, preskrbe vstopnice že v predprodaji dnevno od 11. do pol 13. oop. Predstave pa se vrše dnevno ob 4., 7. in 9. uri zvečer in trajajo dve uri.

—lj Greta Garbo v kinu »Ljubljanski dvor«. Danes in jutri ob 4., pol 8. in 9. uri zvečer bo v kinu »Ljubljanski dvor« predvajan film nepopisne lepote in velenape vsebine iz burnega življenja špijonke, k: jo

v filmu glum. božanska Greta Garbo. Njen partner v filmu je Konrad Nagel. Film toplo priporočamo. Cene s=dežem globoko znizane, ljudske po 4.— in 6.— Din.

—lj Sokol I. Ljubljana-Tabor vabi: svo-

je članstvo, kakor tudi ono brateških ljub-

ljanskih in okoliških sokolskih društev ter

prijatelje sokolstva na družabni večer, ki

ga priredi v četrtek 3. t. m. ob pol 21. uri

v veliki dvorani na Taboru v počaščenje

svojega predobrega prijatelja br. V. Štepa-

neka. Spored: govori, petje, godba, ples.

Vstopnine ni. K obilni udeležbi vabi

uprava.

—lj Jesenska prireditev Kola Jahačev in

vozačev prestolonaslednik Peter v Ljubl-

ljani. Dne 5. in 6. septembra ob 14.30 pri-

redi omenjeno društvo kasaške in lahane

dirke na vojaškem vežbališču v Dev. Ma-

riji v Polju pri Ljubljani. Prijavljeni so

ameriški dirkači tukajšnjih športnikov, šta-

terski posetnikov. Razen teh pa vsak dan

tudi dirka tukajšnjih domačih konjev, za

katero je tudi že dosti prijav. Galopne dir-

ke bodo vsak dan tri in sicer dve ravni in

ena čez osem zaprek. Teh dirk se udeležijo

civilni jahači in oficirji. Zveza na dirkališče

bo z osebnim vlakom ob 13.49 z glavnega

kolodvorja ali pa z avtobusom z Marjinega

trga.

Vsa Ljubljana govori z navdušenjem

o najlepšem filmu,
predstavljajočem globoko, neutoneo
ljubezen mladega opata in lepega va-
škega dekleta

LJUBEZEN IN ZAOBLJUBA

Po znamenitem Richard Vossom
romanu »DVA ČLOVEKA«

CHARLOTTE SUSA GUSTAV FRÖHLICH

Dveurne predstave ob 4., 7. in 9.
Hitite in oglejte si to krasno filmsko
delo, nabavite si takoj vstopnice, ker
so predstave dnevno razprodane in je
film le kratko dobo še na sporedu!

Zvočni kino Ideal

—lj Spored koncerta v stolnici dne 7.
t. m. ob 11. dopoldne, ki ga izvajata msgr.
Stanko Premrl (orgle) in g. Karlo Rupel
(gosl.). 1. Büsser: Slavnostna koračni-
ca (orgle). 2. a) Hochreiter: Moli-
tev. b) Ocivrk: »Jutranjica«. c) Pre-
mrl: Fuga, orgle. 3. Bach: Čakuna (gos-
li). 4. Canestrari: Allegretto festoso
(orgle). 5. Erb: »Daj nam danes naš vsak-
danji kruh« (gosl. in orgle). 6. Tomc.
Slavnostni postludij (orgle).

—lj Ljubljanska opera vprižori v četrtek
3. t. m. v dramskem gledališču Kalmanovo
opereto Vojilca z Montmartra v režiji g.
Povheta in pod taktirko kapelnika Neffata.
Zasedba posameznih vlog je ista kakor pri
predstavah koncem minule sezone. V glav-
nih vlogah nastopijo ga. Počičeva in ga. Ri-
bičeva ter g. Ivelja, Janko, Peček, Zupan
in Povhe. Predstava se začne točno ob 20.
uri ter velja za zanjo znizane ljudske cene.

—lj Za Gorenjskega slavika in Sleher-
nika se vrši preprodaja vstopnic v veži
dramskega gledališča dnevno od 10. do 12.
in od 15. do 17. ure. Prosimo p. n. občin-
stvo, da si kupi vstopnice že v predprodaji.
Zunanja naročila naj se naslove na upravo
gledališča.

—lj Za koncert Pevske zveze bodo
vstopnice od jutri dalje v Matici knjigar-
ni na razpolago. Ker je pričakovati, da bo
ta prireditev izredno močno posečena, pro-
simo, da se vse vstopnice, tudi stališča, ku-
pijo v predprodaji. Zunanja naročila na Ma-
tično knjigarno.

—lj Alpski film TK Skale »V kraljestvu
Zlatoroga«. Občinstvo opozarjamo, da so
predstave v veliki dvorani Uniona v delav-
nikih ob 17. in 20., v nedeljo in na praznik
pa ob 15., 18. in 21.

—lj Vpisovanje na državni konservatorij
in šolo Glasbene Matice se začne danes 1.
septembra in traja na konservatoriju še v
sredo in četrtek, na šoli pa vključno 4. t. m.
Vpisovanje se vrši dnevno od 9. do 12. in
od 3. do 5. popoldne v poslopiju Glasbene
Matice v Gosposki ulici, I. nadstropje. V:
podrobni pogoji so razvidni iz razglasov v
veži. Ravnateljstvo prosi, da se vsi gojenjci
javijo že v teh dneh, pri poznejših gojenjcih
se bo računala zamudna taksa 20 Din.

—lj Tečaj nemščine za šolske mladež.
Vpisovanje v sredo 2. septembra od 2. do
3. popoldne v predvorju Delavske zbor-
nice na Miklošičevi cesti. Dvakrat na teden.
Učnina 40 Din mesečno. Pouk v nade-
ljalnem tečaju se prične takoj ob 3., v
začetniškem pa v petek ob 2. popoldne.

—lj Pevski zbor Glasbene Matice. Dre-
vi ob 20. prva vaja in sestanek vsega me-
šanega zbora. — Odbor.

—lj Razne tatvine. Strojniču Antonu Mi-
kušu je nekdo iz dvornice na Viču 114 od-
nesel štiri kunce v vrednosti 300 Din. —
Iz ruske barake na Masarykovi cesti je
nekdo odnesel Aleksu Levencu oziroma
njegovi ženi svileno obleko, vredno 700
dinarjev.

—lj Nasilen hlapec. V nedejjo zvečer je
sedel v Lašanovi gostilni v Gerbičevi ulici
klepar Alojzij Meserko. Nenadoma je po-
grabil hlapec Alojzij Glavič dvolitrsko
steklenico in mu jo vrgel tako močno v
glavo, da se je razbila. Meserko, ki je mo-
čno krvavel, je moral iskati zdravniške po-
moči. Glavič se bo na za svojo razborito-
zagovarjal na policiji.

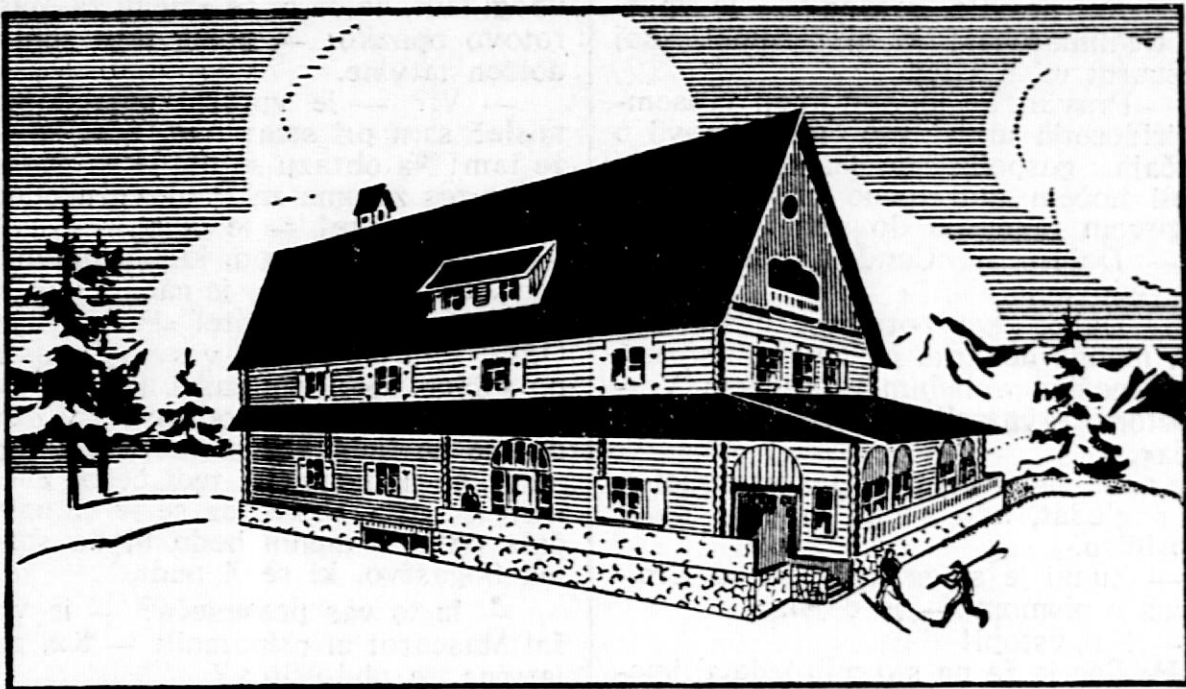
Naš prvi smučarski dom

Zgraditi ga namerava SK Ilirija v dolini Planica pri Ratečah

Ljubljana, 1. septembra.

Na vselejmski razstavi je tudi odde-
lek Jugoslovenskega zimskosportnega sa-
veza, ki vzbuja splošno zanimanje. JZSS
je razstavil zelo zanimivo propagandno
gradivo za zimski sport, med drugim tudi
pregledno primerjalno statistiko, iz katere
je razviden razvoj in napredek našega
smučarstva. Številke dokazujejo, da zani-
manje za smučarstvo pri nas od leta do

je odbor že lani kupil večjo parcelo.
Bodoči smučarski dom SK Ilirije bo
stal na lepi izletni točki v nadmorski vi-
šini 960 m ob kolovozu in približno 10 mi-
nut odaljen od postaje Rateče. Slika nam
kaže bodoči smučarski dom. Poslopje bo
enonadstropno z mansardo, zgrajeno v
planinskem slogu. Dom bo imel centralno
kurjavo, elektriko, vodovod in prhe. V
dveh sobah bosta skupni jedilnici, 9 sob

leta narašča in da se število smučarjev
stalno množi.

Mnogo zaslug za razvoj smučarstva pri
nas ima SK Ilirija. Ona propagira vse one
sporte, ki jih lahko goje najširši sloji, in
sicer plavanje, drsanje in smučanje. To je
dalo Iliriji povd, da je lani v decembru
na občnem zboru sklenila zgraditi na pri-
mernem kraju smučarski dom, ki bo
oskrbovan vse leto.

Klub se je takoj lotil dela in je po vse-
stranskem razmotrivanju ter upoštevanju
sportne, letoviške, klimatične in tujsko-
prometne okolnosti ter lokalne razmere
sklenil zgraditi smučarski dom v dolini
Planica (Rateče) na takozvani Slatni. Tam

bo za letovišcarje, 6 kabin pa za smučarje-
tekmovalce. Ležišč bo okrog 60.

Gradbeni stroški so proračunani na
300.000 Din. Da dobi potrebna denarna
sredstva je SK Ilirija izdala 1000 obveznic
po 100 Din, ki se bodo amortizirale v
nominalni vrednosti z izžrebanjem pod
državnim nadzorstvom in sicer vsako leto
po 100 obveznic, pričenši z letom 1933.
Obveznice so plačljive tudi v obrokih, za
kar se izdajajo kuponi po 10 Din. Za ob-
veznice garantira SK Ilirija z vsemi sport-
nimi napravami (kopališčem itd.), ki pre-
stavljajo večmilijonsko vrednost. Kupec
najmanj petih obveznic ima prost vstop v
dom, ugodnost rezerviranja sob ter znizane
cene prenočišč.

Stavbno gibanje v Ljubljani

Sezona se bliža koncu, zato ljudje hite z zidanjem, da bodo nove hiše še pred zimo pod streho

Ljubljana, 1. septembra.

V Hajdrihovi ulici, ki veže Verstovškovo
ulico s Tržaško cesto, so zidariji zaposleni
z ometavanjem notranjih sten visokoprtili-
čne, enonadstropne hiše, ki si jo je omis-
lila ga. Katca Subotič. Betonski temeljni
zid je s smolo prevlečen, da bodo tudi klet-
ni prostori dobro porabni. Stanovanja bodo
v visokem pritličju, prvem nadstropju in
pod streho. Hiša bo imela dve verandi z
odprtim razgledom na sever, vzhod in za-
pad. Zidarska dela ima v rokah gradbeno
podjetje Zidarski mojstri d. z. o. z.

Zadnje dni so začeli kopati svet za be-
tonsko temeljno zidovje visokoprtilnični
enonadstropni hiši Feliksa in Klare Mo-
skovič v Tobačni ulici. V tleh je betonski
temelj, na tem stoji zid iz klesanega kamna.
Do Tržaške ceste ni daleč, torej bodo imeli
stanovalci te hiše blizu tramvaj. Zidanje je
prevzela Stavbna družba.

V Podmilščakovi ulici, ki gre od Janševe
ulice spredno s kamniško železnico, je zi-
danje enonadstropne hiše Danijela Battelina
toliko uspešno, da bodo prihodnji teden sta-
vili ostrešje. Betonsko temeljno zidovje je
prevlečeno s smolo, da bodo tudi podze-
meljski prostori suhi in dobro porabni. Sta-
novanja bodo v visokem pritličju, prvem
nadstropju in pod streho. Dasi je stavba
precej obsesna, bo vendar pred zimo go-
tova.

Tudi v Rožni dolini pridno zidajo. V bli-
žini Ceste XVII. je bila v poldrugem me-
secu sezidana in pokrita visokoprtilična,
enonadstropna domačija krojača Franceta
Merlasca. Zda hite z ometavanjem zidu,
nakar bodo v notranjosti zaposleni mizarji,
pečarji, pleskarji in sobni slikarji. Hiša je
precej obsesna, bo vendar pred zimo go-
nih gotova in porabna. Tu gre hitro, sko-
raj po ameriškansko. Zidanje vodi stavbno
podjetje Franc Marinič.

V Mostah tudi marljivo grade. V Pred-
vičevi ulici bo imel svojo streho železničar
Hribar. Hiša je sezidana, pokrita, domala
zunaj in znotraj ometana ter je gradnja
sploh tako uspešno, da bodo stanovanja v
nizkem in visokem pritličju ter pod streho
gotova in porabna že čez dober teden.

Na vogalu Pokopališke in Ciglerjeve uli-
ce je poglano iz tal betonsko temeljno zi-
dovje za enonadstropno hišo. Zidanje ima
v rokah Stavbna in gradbena družba Mo-
ste. Pritlični prostori se priredajo za pekov-
ski obrt. Hišo bo lastnik župan Oražem
prodal, kadar dobi zanjo kupca.

V Tovarniški ulici so v delu štiri hiše.
Semetova hiša je sezidana in pokrita. Zda

objajajo stropne z bakulo in ometavajo ste-
ne. Stanovanje bo v pritličju in pod streho.
Zidanje izvršuje zidarski mojster Anton
Celarc.

Nekoliko dalje je letos začel mizarsti
mojster Mihael Mišvelj zidati kar dve hiši.
Prva stoji tik ob cesti, druga pa zadaj za
njo. V obeh bodo svetla, suha stanovanja v
visokem pritličju in pod streho. Ker stoji
poslopji na gramoznih tleh, bodo tudi nizko-
prtilična stanovanja suha in zdrava. Gro-
spodar pa ni zidal obeh hiš zase, zato je
pa tudi eno že prodal. Obe stavbi sta v
grobem sezidani in pokriti. Zidariji hite z
ometavanjem sten, da bodo stanovanja vsaj
v septembru povsem gotova. Zidarska dela
ima v rokah zidarski mojster Jerko iz
Cernuš.

V neposredni bližini Mišvelja poganja iz
tal betonsko temeljno zidovje za hišo čev-
ljarskega mojstra J. Furlana iz Podpeč.
Pod njegovo streho bodo stanovanja v niz-
kem in visokem pritličju in pod streho. Tu-
di Furlanovo domovanje zida zidarski moj-
ster Jerko, ki je tam okoli zadnji dve leti
že več letnih hiš sezidal.

Tudi v bližnjih ulicah poganja iz tal hi-
ša za hišo ter se naše mesto v to smer hit-
ro širi.

Nogavice, ključ do uspeha

Zaroka starega samca.
— Pravijo, da si se zaročil. Kaj se
res misliš oženiti?
— Zaročil sem se res, toda kdo bi
takoji mislil na najhujše.

Prijazen gost.
— Ali bi ne hotel priti k nam enkrat
na večerjo?
— Z veseljem. Kdaj pa smem priti?
— Kadar hočete. Jutri, pojutrišnjem
ali čez tri dni.
— Dobro, pa pridem jutri, pojutriš-
njem in čez tri dni.

Emile Gaboriau;

Dampirji velemesta

Roman

— Vam? Prijatelj slušničadi? Ali naj skočim v ogenj?

Ne. Pač bi pa rad vedel ime in naslov visokega, črnolasega gospoda. Prav zdi se mi, da mi je ta umetnik dolžan nekaj denarja...

— Dobro, lahko se zanesete name. Komaj je kuharica odšla, je udaril Mascarat krepko po mizi.

— No, ta Hortebje ima pa res dober nos! Toda k sreči si bom že znal pomagati v zadevi te ničvrednice in tega bedaka, ki bi rad poglaval zavoljo nje vse premoženje svojega očeta. Roza pravi, da je stara devetnajst let, v resnici jih pa ne bo nikoli več enainvajset. Je torej polnoletna, dočim ta bedasti zelenec še ni. Če bi bil njegov papatek le malo energičen — ah, kaj hitro bi mu izbil take neumnosti iz glave; paragraf 354 je prožen.

— Kaj pravite, gospod? — je vprašal Beaumarchef, ki ni razumel, kaj Mascarat misli s tem.

— Pravim, da moram imeti v osemindesetih urah vse podrobnosti o značaju gospoda de Gandelu, očeta. Imeti hočem tudi točne informacije o njegovem razmerju do sina.

— Dobro, La Candela pošljem na poizvedovanje.

— Dalje, ker potrebuje mladi Gaston mnogo denarja, ga moramo seznaniti z našim preliutim prijateljem Vermineom, ravnateljem »Kreditnega zavoda«.

Kar je zapel zvonec. Beaumarchef je šel pogledat, kdo zvonil, in vrnil se je zelo hitro.

— Zmaj je sluga markiza de Croiseisa s pismom, — je dejal.

— Naj vstopi!

Prišlec je že na sto milj izdajal imenito hišo. Bil je brezhibno oblečen in njegovo vedenje je bilo izbrano.

— Gospod markiz mi je naročil oddati gospodu tole pismo, — je dejal in se globoko priklonil.

Mascarat je s sprtno roko razpečal pismo in čital:

»Dragi gospod!

Snoči sem igral tako nesrečno, da sem izgubil poleg vsega svojega denarja še tri tisoč frankov na častno besedo. Ta denar mora dobiti upnik še danes pred poldnem. Moja čast zahteva... Mislim, da smem računati na Vas s to malenkostjo. Da, prepričan sem celo, da mi posodite sto petdeset ali dvesto ludovalov več, saj veste, da brez denarja ne morem ostati.

Vaš udani

Henri, markiz de Croiseis.

— Glej no, glej! — je dejal Mascarat sam pri sebi, — pet tisoč frankov. Plačaj, dragi Mascarat, kar vzemi denar iz blagajne in plačaj, Ah, če bi ne potreboval tvojega krasnega imena, ki so ti ga zapustili predniki in ki ga vlačiš po blatu, bi lahko kar sam prišel po teh tisočakov. Videl bi, kako bi te nagljal.

Tako je pa vzel iz blagajne pet tisočakov in jih izročil markizovemu slu.

— Želi gospod potrdilo? — je vprašal sel.

— Ga ne rabim, saj imam pismo...

Komaj je sluga odšel, se je zopet pojavil Beaumarchef z vestjo, da je prišel Paul.

— Paul? Kako to, ob tej uri? Saj sva bila domnjena, da se sestaneva opoldne. Ali se mu je kaj pripetilo?

Obmolnil je, kajti vrata, skozi katera je bil prišel Beaumarchef, so se odprla in vstopil je Paul Violaine.

Moralo se mu je bilo res pripetiti nekaj neprijetnega, ker je bil bled in razburjen.

— Ah, gospod! — je začel. Posredovalec mu je namignil, naj molči.

— Pusti naju sama, Beaumarchef, vi, dragi prijatelj, pa sedite.

Paul je sedel ali bolje rečeno omahnil v naslanjaj.

— Moje življenje je uničeno, — je zamrmral, — osramočen, izgubljen sem. Roza me je zapustila.

Mascarat je dvignil roke in vprašal začuden:

— In zaradi tega naj bi bilo vse vaše življenje uničeno?

— Ljubil sem Rožo, gospod.

— Bežite no, kaj fantazirate o ljubezni, ki je sploh ni, — je dejal zaničljivo.

Toda to še ni vse, je nadaljeval ubogi fant, ne da bi se zmenil za Mascarotovo opazko; — poleg tega sem obdolžen tatvine.

— Vi? — je vprašal posredovalec, misleč sam pri sebi: Aha, zdaj smo pa že tam! Na obrazu se mu je pa poznalo, da se res zanima za Paulovo usodo.

— Govorite! — je dejal.

— Včeraj, gospod, kmalu potem, ko sem odšel od vas, — je nadaljeval Paul, — sem se vrnil v hotel »Pri Peruani«.

Odšel sem naravnost v svojo podstrešno sobico, kjer sem našel na mizi Rožino pismo. Roza, gospod, pravi v pismu, da me ne ljubi več in me prosi, naj je nikar ne nadlegujem, tudi če bi zvedel, kam je odšla. Pravi, da se je že naveličala deliti z menoj bedo in da sprejema bogastvo, ki se ji nudi.

— In to vas preseneča? — je vprašal Mascarat in pripomnil: — Kaj pa ta tatvina, ta obdolžitev?

— Takoj vam povem, gospod. Ko sem si malo opomogel od prvega presenečenja, sem sklenil ubogati vas in zapustiti hotel »Pri Peruani«.

— No, to je vsaj moška beseda.

— Poiskal sem gospodinjico Loupiaso, da bi poravnal račun. Ah, gospod, kolika sramota! Ko sem ji dal denar za zadnji mesec, namreč petindvajset frankov, me je zaničljivo pogledala, češ, kje sem dobil ta denar.

Mascarat se je komaj premagoval, da ni pokazal svojega veselja in zadovoljstva. Vse je šlo tako kakor je želel.

— In kaj ste ji odgovorili? — je vprašal.

— Nič, gospod. Bil sem tako presenečen, da mi je zastala beseda v grlu. Loupias je stopil ke ženi in oba sta me zaničljivo gledala. Ko sta se nagledala moje zadrege, sta mi povedala v obraz, da sta prepričana, da sva z Rožo okradla gospoda Taintaina.

— In vi se niste branili?

— Bil sem ves iz sebe. — Spoznal sem, da govore vse okoliščine proti meni. Baš prejšnji dan je Loupiasova od Roze zahtevala, naj plačava stanovanje in hrano, pa ji je odgovorila, da nimava denarja in da sploh ne vem, kdaj ga bom imel. Drugi dan so me pa videli v novi obleki, Roza je nenadoma izginila in tudi jaz sem napovedoval svoj odhod.

Tako lahko žive samo milijarderji

Kaj pripoveduje glavna upraviteljica Rockefellerjevega doma

Stari Rockefeller, ustanovitelj največjega bogastva sveta, živi tako skromno, kakor je živel, ko še ni bil bogat. Najbrž se mora baš temu načinu življenja zahvaliti, da je še tako trden, čeprav je star že nad 90 let. Rockefellerjevo premoženje cenijo sedaj na pet milijard dolarjev ali v našem denarju okroglo 280 milijard Din. Rockefellerjev sin lahko torej brez skrbi zapravlja denar, ker mu ga ne bo zmanjkalo, če mu ga ne vzamejo. In res se mu pozna, da ima njegov oče pod palcem toliko milijard, da bi lahko napravil na trdne gospodarske noge vsako evropsko državo. Upraviteljica Rockefellerjevega doma v New Yorku je po 20 letih posetila svojo staro domovino Nemčijo in povedala marsikaj zanimivega o življenju tega ameriškega milijarderja.

Pred 25 leti je prišla v Ameriko s trebutom za kruhom in v novi domovini je našla srečo, če smatramo za srečo tako dobro službo, kakor je v Rockefellerjev hiši. Srečno naključje je hotelo, da je dobila mesto glavne upraviteljice v Rockefellerjevem domu.

— Ne smete pozabiti, je pripovedovala v svoji stari domovini, — da je moj položaj zelo odgovoren in da mora biti moje delovanje zares mnogostransko. V hiši je 75 sob in 24 kopalnic poleg gospodarskih prostorov in 35 sob za služničad. Poleg kuharice in njene pomočnice, slug, perice in upraviteljice

srebra spadajo pod moje nadzorstvo dve knjižnici in gospod, ki mora skrbeti za umetniške predmete. Vsako jutro imam kratko posvetovanje z gospo Rockefellerjevo, ki mi pove svoje želje. Moja glavna skrb je izpolniti vsako njeno željo.

Razumljivo je, da gredo vsak mesec skozi moje roke težki tisočaki za nakup vsega, kar se potrebuje v tako velikem gospodinjstvu. Rockefellerjeva rodbina ima pičlo uro od New Yorka krasno posestvo, s katerega pripeljejo vsak drugi dan poln tovorni avtomobil svežih rož, da okrasimo sobe, posebno jedilnico, ki mora biti vedno podobna čarobnemu vrtu. Dvakrat na teden pripeljejo več tovornih avtomobilov jestevin, masla, smetane, mesa, sočivja in sadja. V Rockefellerjev rodbini je namreč že stara tradicija, da mora biti vsak dan najmanj 30 gostov. Hiša je vsem znanem in prijateljem vedno odprta, gostoljubnost v njej ne pozna nobene meje.

Upam, da Rockefellerjeva gospa ne bo huda, če povem, da rabi vsako leto samo večernih oblek nad 100. Ne smete pa misliti, da jih samo rabi in ne porabi. Za tako imenitno gospo je nemogoče, da bi se pojavila zvečer v družbi dvakrat v isti obleki. Vsako večerno obleko nosi samo enkrat, potem jo pa odloži in dobi jo ta ali ona njena sorodnica, če slučajno tudi ni hči ali žena milijonarja.

turške vojne. Potem se je pojavil naenkrat v Haeidelbergu, kjer je poslušal predavanja Kuma Fischerja. Svoje pestro življenje je opisal v avtobiografiji, ki jo je izdal v lastnem založništvu leta 1924. To je eno najzanimivejših življenjskih del naših dobe zlasti zato, ker so v njem poglavja o Emersonu, Carlylu, Maupassantu in Wildeu. Znanja je tudi njegova knjiga o Shakespearu in zelo zanimivo delo o Oscaru Wildeu. Harris je napisal razen tega še tri drame.

Grozen zločin 16 letnega dečka

Strašen zločin je zagrešil v soboto v Stralsundu sin trgovca Colossara, 16letni trgovec sin je bil ključavničarski vajenec in s svojim 15letnim prijateljem Breesom je odšel v bližnji gozd, kjer sta se fantiča učila streljati s pištolo. Opazoval ju je pa gozdni čuvaj, ki je končno stopil k njima, jima vzel pištolo in ju pozval, naj gresta z njim na policijo, da se pomenijo, ali je dovoljeno v gozdu streljati ali ne. Fantiča sta mirno odšla s gozdnim čuvajem. Ko so pa prišli iz gozda do ceste, je Colosser nenadoma ustrelil z drugo pištolo, ki jo je imel v žepu, na gozdnega čuvaja ter ga težko ranil. Slučajno je prišla po cesti neka žena in tudi njo je fantič smrtnonevarno ranil.

Gozdni čuvaj je imel še toliko mo-

či, da je ustrelil za fantičem s puško, pa ga ni zadel. Potem se je onesvestil. Drugi deček se je sam javil policiji. Detektiv so takoj odšli na Colosserov dom in obkolili hišo. Fantič je začel streljati iz sobe, ne da bi koga zadel. Naenkrat so pa strelji utihnili. Policija je vdrla v stanovanje in našla dečka mrtvega na tleh. Imel je prestreljeno glavo.

Praktična posledica Piccardovega poleta

Balon, s katerim sta se dvignila prof. Piccard in njegov asistent ing. Kipfer v stratosfero, leži še zdaj na ledeniku blizu tirolske vasice Gurgl. Balon je ogromen, saj obsega napet 14.000 kubičnih metrov. Dan za dnem prihajajo trume turistov iz Tirolske in severne Italije v te kraje, da se ogledajo znameniti balon. Mnoge turiste premaga ob pogledu na to tehnično čudo izkušnja, da narišejo ali napišejo kaj na čolnici balona ali na balon sam. Gondola, v kateri sta romala učenjaka po zračnih višavah, je že zdaj vsa popisana z imeni in izreki.

Občudovalci Piccardovega balona se vračajo s planin v vasico Gurgl, ki je postala naenkrat važno turistično prometno križišče. Gospodarski zakoni o pomudbi, povpraševanju in cenah pa igrajo tudi v Gurglu važno vlogo. Lani si se lahko v vasici dobro najedel, napil in prespal za smešno ceno, zdaj je pa treba plačati najmanj petkrat toliko. Vaščani so seveda zelo hvaležni Piccardu, da jim je poskrbel za lepe dohodke. Pravijo, da je velik tujski promet v vasi in okolici prva praktična posledica Piccardovega poleta v stratosfero.

Hipnotizirane živali

Najbolj znana je hipnoza kokoši. Če položimo kokoš na hrbet ali na bok, se v začetku brani, toda njeno branje vedno bolj pojeva in končno oblaži kokoš nepremično. Potem jo lahko dvignemo, držimo za krilo ali za nogo in njeno telo visi kakor da je mrtvo. Tudi drugače lahko kokoš hipnotiziramo in sicer če ji držimo kazalec na glavi in ji potiskamo v enakihih presledkih glavo doli. Kmalu kokoš nepremično oblaži. Lahko pa tudi posadimo kokoš na roko in delamo z njo ritmične kretnje in kokoš je kmalu hipnotizirana. Profesor Erhard je hipnotiziral kokoši tudi s tem, da ji je z ene strani zastrl z roko oko in jo prisilil gledati na tesketajoči se prstan. Zanimivo je prebujenje kokoši iz hipnoze. V začetku je kakor zaspana, polagoma se začne premikati in večkrat pada, naenkrat oživi in postane živahna.

Tudi zaba se da lahko hipnotizirati. Če jo položimo na hrbet, obleži nepremično tako dolgo, dokler jo s svojo voljo prisilimo. Enako lahko hipnotiziramo tudi kuščarja. Smešno je gledati hipnotiziranega raka. Rak postavi na glavo in ga držimo tako dolgo, da neha gibati. Njegove kretnje pojemajo zelo počasi, končno pa le podleže hipnozi in če ga postavimo tako, da je njegovo telo v ravnotežju obstoji rak na glavi z razprostrtimi kletkami, ki tvorijo z glavo trikotnik. Pri prebujanju se začne najprej gibati noge in šele potem oživi telo.

Dunajski velesejem

(WIENER MESSE)

6. do 12. septembra 1931 (Rotunda do 13. septembra).

POSEBNE PRIREDITVE.

Semenj za pohoštvo — Reklamni semenj — »Fotografija v reklamici« — Razstava novodobnega plinskega orodja.

Elektrika v gospodinjstvu.

Salon kožuhovinske mode. — Dunajska pletilna moda.

SALON ZA RADIO IN ŠIBKI TOK.

Razstava pisarniških potrebščin — Sejem za železno in patentno pohištvo — Stavbni in sejem za gradbo cest — Tehnične novosti in iznajdbe. — Razstava za živila in hranila — Avstrijska zimskosportna razstava — Kmetijska in gozdarska vzorčna razstava.

Brez potnega vizuma! S sejemsko izkaznico in potnim listom svobodno prestop meje v Avstrijo. — Ogrski prehodni vizum se ob predložitvi sejemске izkaznice dobi na mejah. — Precejšnje vozne olajšave na jugoslovanskih, ogrskih in avstrijskih železnicah, na Dunavu, na Jadranski ter v zračnem prometu. — Pojasnila vseh vrst in sejemске izkaznice (po Din 50.—) se dobe pri

WIENER MESSE-A. G., WIEN VII.

ter za časa lpskega jesenskega sejma pri poslovalnici, Leipzig, Oester. Messhaus in pri častnih zastopstvih v Ljubljani: avstrijski konzulat, Dunajska cesta 31, pri Zvezi za tujski promet v Sloveniji (»Putnik«), Dunajska cesta 1 in pri isti zvezi, podružnica hotel Mikš, nasproti glavnega kolodvora.

Največjo atrakcijo Dunajskega

velesejma tvori grandiozna

modna revija

modne palače JULIUS KRUPNIK, Dunaj, ki se vrši drugi dan otvoritve velesejma, v ponedeljek 7. septembra v veliki dunajski koncertni dvorani (Wiener Konzerthausaal) ob 1/8. zvečer.

Prosimo, da naročite vstopnice brzojavno!

WIEN VII., Kaiserstrasse 115.

Mali oglasi

Vaša beseda 50 par. Plača se lahko tudi v znakah. Za odgovor znakom! — Na vprašanja brez znakov ne odgovorjamo. — Najmanjši oglas Din 5.—

Klavirji! Pianini!

Svetovnih znanih kupite po globoko znižanih cenah pri

MUSICA, Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 40. — Najcenejše izposoje, popravila in uglašuje!

HISO V MARIBORU pritično, renovirano, z lokalom in stanovanjem, ki donosa mesečno 2000 Din, za najnižjo ceno Din 205.000.— prodaja Matković, Zagreb, Ulica 53. 2454

Malinovec

pristen, naraven, na malo in veliko prodaja lekarna Dr. G. PICCOLI, LJUBLJANA, Dunajska c. 6.

Klavirji! pianini

Kupujte na obroke

od Din 400.—

prve svetovne fabrikate: Bösendorfer, Steinway, Förster, Petraf, Hübel, Stingl original, ki so nesporno najboljši! (Lahka, precizna mehanika.) Prodaja jih izključno le sodni izvedenec in bivši učitelj Glasbene Matice

Alfonz Breznik

Aleksandrova cesta št. 7 (vokal Beethovneve ulice) Najcenejša posejevalnica.

V SLOVENJGRADCU

prodam lepo posestvo, obstoječe iz nove hiše z obširnimi stanovanjem, moderno urejenega gospodarskega poslopja ter ca. 13 jehov rodovitne zemlje. — Poizve se v Slovenjgradu, Sejmiška cesta št. 5. 2453

MLAD TRG. POMOČNIK mešane stroke, z dveletno prakso, ki govori slovensko, hrvaško in nemško, vojaščinu prost, zmožen dati jamstvo, išče službo s 1. septembrom ali 15. oktobrom. Prvi mesec gre tudi brezplačno. Cenjene ponudbe na naslov: Kurnik Janko, Zgornja Sv. Kungota pri Mariboru. 2452

GORAZDOV UČNI ZAVOD

Pouk stenografije in strojeписа ter potrebnih merkatilnih predmetov po najnovejši in najuspešnejši metodi. — Pri-glasila 1., 2. in 3. septembra od 9. do 12. ure dopoldne, Nunska ulica 19, pritičje. — Pismene prijave do 14. septembra pod naslovom J. Gorazd, Bled 2, Vila Rodica. 2443

BUKOVA DRVA

TRBOVELJSKI

PREMOG

pri št.

„KURIVO“

LJUBLJANA, Dunaj-

ska cesta št. 53

(na Balkanu)

Telefon 34—34

MODROCE

vrhne la afrik, močno blago a

Din 240.—

zložljive postelje, posteljne odeje, čimo in blago za preobleko pohištva najceneje kupite pri

Rudolf Sever

LJUBLJANA, Marjiti trg št. 2

Mlad, konkurence zmožen in podjeten mojster

ALBERT ČERNE V ZGORNJI

ŠIBKI

je pri novi remizi odprl delavnico za mizarstvo vseh strok, opremljeno z najmodernejšimi stroji. Vsa naročila od najmanjših do največjih izvršuje v najkrajšem času po reklamnih cenah in dostavlja blago na dom, zlasti pa razume želje in zahteve nevest in ženinov.

Vsa pleskarska in soboslikarska dela tavrjuje točno, solidno in po konkurenčnih cenah pod garancijo

J. HLEBŠ

družba s o. z.

pleskarstvo in soboslikarstvo Ljubljana, Sv. Petra c. 33.

Makulaturni papir

kč à Din 4.—

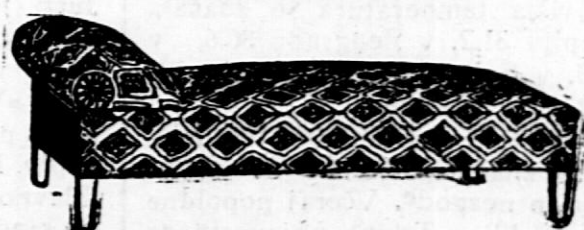
prodaja uprava, Slovenskega Naroda,

Vino v gostilni „Fajmošter“

SE JE POCENILO

Črno opolo	liter Din 10.—
Belo namizno	liter Din 10.—
Rizling	liter Din 14.—
Cviček	liter Din 14.—
Silvanec	liter Din 18.—

OTOMANE

Din 520 do 820

po izbihi blaga stalno v zalogi

SITAR KARL, LJUBLJANA, Wolfova ulica št. 12.

(Dvorščice)

Modroci afrik Din 220.—, tridelni 300.—

LEVANTSKI VELESEJEM

Fiera del Levante

BARI (Italija)

6. do 21. septembra 1931

Olajšave na železnicah in parobrodih. Zastopnik v Ljubljani: Cosulich Line.